

Дата: 31.01.2023р.   Урок: Музичне мистецтво   Клас: 6-Б

Тема. Жанр прелюдії.

Мета. Ознайомити з особливостями жанру прелюдії, циклами прелюдій у творчості композиторів, ознайомити з історією розвитку та характерними ознаками жанру прелюдії, ознайомити учнів з авторами прелюдій у зарубіжній та вітчизняній музиці, сучасними прелюдіями, створеними до кінофільмів.

Розвивати вміння учнів уважно слухати камерно-інструментальну музику та знаходити на слух характерні ознаки жанру прелюдії, розвивати вміння висловлювати власні музичні враження від прослуханого твору, розвивати вміння запам'ятовувати на слух мелодію пісні та повторювати її мелодійний та ритмічний малюнок.

Виховувати інтерес до слухання класичної камерно-інструментальної музики, творчості Й. Баха та виконання дитячих пісень українських композиторів.

Хід уроку

1. Організаційний момент. Музичне вітання.

2. Актуалізація опорних знань.

- Які музичні жанри входять до камерно-інструментальної скриньки?
- Про який музичний жанр ішлося на уроці?
- Що таке імпровізація? Кого ми називаємо віртуозом?
- Яку музику ми слухали у виконанні віртуозів?

3.   Мотивація до навчання. Повідомлення теми уроку. Ми продовжуємо знайомство із жанрами камерно-інструментальної музики. Ви вже знаєте, що *камерна музика* - це музика призначена для виконання невеликою кількістю музикантів. Сьогодні розглянемо перший жанр – ПРЕЛЮДІЯ.

4.   Новий матеріал для засвоєння. Бесіда з учнями про жанр прелюдії в творчості Й. Баха та цикли прелюдій.

Кілька століть тому будь-який концерт або виступ музиканта розпочинався **прелюдією**, тобто коротким твором, що передує головному. Поки збиралися слухачі, виконавець задумливо перебирав клавіші, налаштовуючи себе і публіку на потрібний лад. Він грав не дивлячись у ноти, часто імпровізуючи. Згодом така назва отримала свою назву і навіть сформувалася у музичний жанр **ПРЕЛЮДІЯ**. Тобто прелюдія, або прелюд, означає **вступ**. Проте вже довгий час композитори створюють прелюдії як самостійні музичні твори.

Музичний словничок

Прелюд, прелюдія (від лат.— роблю вступ) — невеликий вступ імпровізаційного характеру перед основним викладом музичного твору — фуги або сюїти.

Прелюдією також називають невелику інструментальну п'єсу (переважно фортепіанну).

ПРЕЛЮДІЯ - жанр камерно – інструментальної музики; п'єса вільного, імпровізаційного характеру.

У творчості Й.С. Баха прелюдія зазвичай виконувала роль своєрідного вступу до фуги – складного поліфонічного твору. Народився майбутній композитор у німецькому містечку Айзенах у музичній родині. Батько навчав його гри на скрипці, хлопчик мав чудовий голос і співав у хорі міської школи. У 9 років Йоган Себастьян осиротів. Його вихователем став старший брат Йоган Крістоф, який був органістом у церкві і продовжував музичні заняття з хлопчиком. Якось Й.С. дізнався, що брат ховає у шафі зошит з творами модних тоді композиторів. Понад півроку хлопчик вночі при

місячному світлі без свічок, переписував ноти. Але коли брат дізнався про це він дуже розлютився і відібрав у нього оригінали та копії. У розпачі Йоган вигукнув:»Якщо так- я напишу музику ще кращу!!!» - Тоді брат лише розсміявся. Тоді брат стримав свою обіцянку. Його музика виявилася дійсно набагато кращою ніж посередні твори модних колись композиторів. Він усе життя працював на удосконалення своєї майстерності. Щодня давав приватні уроки, працював органістом, репетирував з хором, оркестром і давав концерти. Бах був неперевершеним виконавцем на клавесині і написав для нього багато творів.

Відомості про інструмент клавесин.

Клавесин — старовинний клавішний струнно-щипковий музичний інструмент, попередник фортепіано, що з'явився наприкінці 14 ст. Струни різної довжини були прикріплені до клавіш. Металеві струни якого захищуються плектром з пера або шкіри.

Існують клавесини двох типів: крилоподібної форми великого розміру (вертикальний або горизонтальний) і меншого розміру — квадратної, прямокутної або п'ятикутної форми. Інструменти першого типу зазвичай називають клавесином, другого — спінетом. В Англії у XVI ст. обидва типи клавесина називали верджинелом. У XVI—XVIII ст. був поширений

клавесин з двома клавіатурами, під час гри на якому струни захищували пальцями.

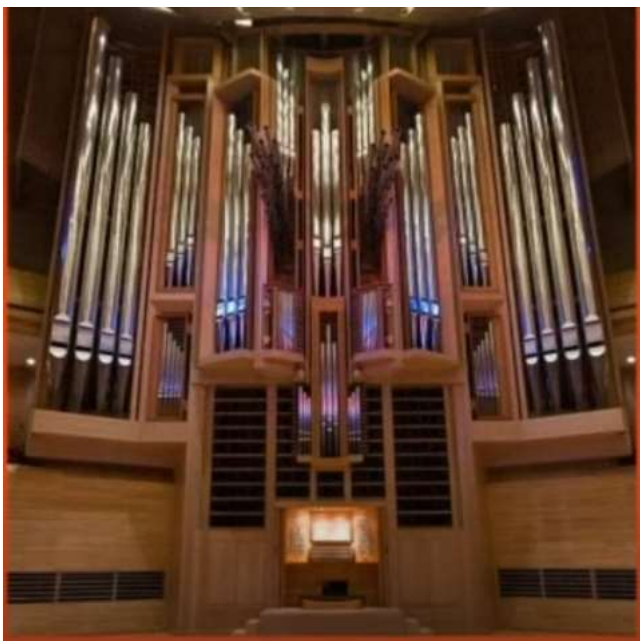
Клавесин мав певні особливості: виразність тону, ритмічну чіткість і прекрасну поєднуваність з іншими інструментами та голосами, що зробило його чудовим ансамблевим інструментом. Проте поява фортепіано, яке значно переважало клавесин за силою звуку, поступово витіснила його із широкої музичної практики.

Музичне сприймання. Й.С. Бах. «Добре темперований клавір».
Зошит №1. Прелюдія до-мажор (клавесин).

Аналіз музичного твору.

1. Розкажіть про ваші враження від музичного твору. Чим, на вашу думку, він особливий?
2. Охарактеризуйте засоби виразності прослуханої прелюдії.
3. Чи вразила вас ця музика?
4. На якому музичному інструменті виконується твір?

Та все ж улюбленим інструментом Баха був **ОРГАН**. Могутнє, урочисте, надзвичайно різноманітне звучання цього музичного інструмента найбільш відповідало творчим уподобанням музиканта. До того ж Бах був самим віртуозним органістом, рівнем якого не було у ті часи.

Орган – найбільший з усіх музичних інструментів . Це клавешно-духовий інструмент. Гра на органі схожа з грою на фортепіано. Звук видобувається при натисканні клавеш. Та на відміну від фортепіано, орган не струнний , а духовий інструмент. Кожна клавеша з'єднана з десятками-тисячами металевих труб, через які проходить повітря.

Фізкультхвилинка «Відпочиваємо разом»

https://www.youtube.com/watch?v=p_4GRka2sgI .

Розспівування. Поснівка. Вправа для розвитку музичного слуху та голосу https://www.youtube.com/watch?v=p_4GRka2sgI .

Розучування пісні. «Посміхайтесь» (слова А. Дмитрука, музика О. Осадчого) <https://youtu.be/isID9MN9zmk> .

Знайомство з піснею та її змістом, розучування мелодії першого куплету та приспіву. Виконання першого куплету, приспіву .

5. Узагальнення вивченого матеріалу. Рефлексія.

- З яким музичним жанром ми ознайомилися на уроці?
- Що означає слово «прелюдія»?
- Що нового ми дізналися про творчість Й.С. Баха?

6. Домашнє завдання.

Дайте відповіді на питання . Свою роботу надішліть на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя ndubacinskaa1@gmail.com на перевірку.

Питання №1

Прелюдія - це...

- ☐ А) невеликий вступ імпровізаційного характеру, що виконується перед основним твором.
- ☐ Б) великий інструментальний твір для оркестру, що складається з 3 частин.
- ☐ В) концертний твір для хору, солістів та оркестру.
-

Питання №2

Який інструмент зображено?

- ☐ А) орган
☐ В) клавесин

☐ Б) фортепіано

Питання №3

Йоганн Себастьян Бах - ... композитор.

- ☐ А) французький
☐ В) австрійський

☐ Б) німецький

Питання №4

На якому з цих інструментів не грав Й. С. Бах?

- ☐ А) орган
☐ В) фортепіано

☐ Б) клавесин

Питання №5

До якої групи клавішних інструментів належить орган?

- ☐ А) клавішно- ударні інструменти
☐ В) клавішно-щипкові інструменти

☐ Б) клавішно-духові інструменти

Питання №6

Камерна музика - це

31.01.2023

2/3

vseosvita.ua

(Копія) Прелюдія

- ☐ А) музика, призначена для виконання невеликим складом музикантів.
☐ В) невелика п'єса, що виконується перед основним твором.

☐ Б) музика, призначена для виконання симфонічним оркестром або хором.